

BREDGADE 25, OPG. F, 4.SAL
1260 KØBENHAVN K

TLF. 3392 4704

WWW.UDSATTE.DK

E-MAIL: POST@UDSATTE.DK

J.NR.

Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen
Social- og Integrationsminister Karen Hækkerup

28. marts 2012

Kære Mette Frederiksen og Karen Hækkerup

Rådet for Socialt Udsatte har drøftet regeringens udspil til reform af førtidspension og fleksjob og den efterfølgende debat. Rådet håber, at nedenstående hovedsynspunkter, som er uddybet i det medfølgende notat, kan nyde fremme i forhandlingerne om reformen, før regeringen fremlægger de egentlige lovforslag.

- Udspillet til en førtidspensions- og fleksjobreform er præget af ønsket om flere produktive selvforsørgende medborgere. Borgere, for hvem førtidspension er den rigtige løsning, skal ikke tales ud af fællesskabet.
- Der skal lægges vægt på, at ressourceforløbene bliver tilrettelagt på en individuel og helhedsorienteret måde.
- Sanktioner hjælper ikke. I stedet bør det sikres, at kommunerne får de rigtige redskaber til at gennemføre kvalitative ressourceforløb.
- Den enkelte borger bør have ret til en koordinerende sagsbehandler, hvis primære fokus er helhedsorienteret og koordinerende. Sagsbehandleren bør have beslutningskompetence.
- Ved borgerens kontakt med rehabiliteringsteamet bør der stilles en bisidder til rådighed, således at borgeren får hjælp til at formulere sine behov og varetage sin retssikkerhed.
- Det bør overvejes at indføre et personligt ombud til alle udsatte borgere, efter svensk inspiration. En personlig støtte til fremdrift i livet vil betyde en stor forskel for mange udsatte borgere.
- Aldersgrænsen på 40 år bør fjernes, således at alder ikke har en betydning i forhold til hvilke indsatser, man som udgangspunkt skal modtage.
- Forsørgelsesgrundlaget skal være på dagpengeniveau, således at borgeren sikres en forsvarlig økonomi under de langvarige ressourceforløb.
- Der bør indføres en "frit lejde ordning" for førtidspensionister, der har fået tilkendt førtidspension efter 2003.

Synspunkterne og forslagene er uddybet i vedhæftede bilag.

Med venlig hilsen

Jann Sjursen
Formand

Kopi til Folketingets Socialudvalg og Folketingets Beskæftigelsesudvalg

Rådet for Socialt Udsatte

Bilag med uddybning af synspunkter vedrørende Førtidspension

Tal ikke førtidspensionister ud af fællesskabet

Rådet finder, at reformudspillet og synspunkterne i debatten om førtidspensionsreformen har en marginaliserende og ekskluderende tendens, fordi det produktive selvforsørgende menneske primært tillægges værdi. Fællesskabet defineres først og fremmest som fællesskab på arbejdsmarkedet, og udspillet giver dermed ikke værdi til de mange andre fællesskaber, som mennesker indgår i, og som for mange socialt udsatte er de mulige fællesskaber, hvor de kan blive anerkendt som værdifulde mennesker. Anerkendelse er som bekendt en helt uundværlig trædesten for den motivation, der skal drive os som mennesker.

For nogle er førtidspension det rigtige

I det hidtil fremlagte materiale regnes reformen at medføre ca. 2.300 flere i ustøttet beskæftigelse i 2020 og 7.700 på lang sigt. Det er mange mennesker. Men sammenholdt med over 300.000 førtidspensionister, fleksjobbere mv., vil langt de fleste i målgruppen for førtidspension også fremover skulle modtage førtidspension eller være i ressourceforløb. Derfor er det vigtigt, at der også gives plads til det samfundsinkluderende perspektiv over for gruppen af førtidspensionister mv.

Rehabilitering skal være individuelt tilrettelagt

Indsatsen over for bl.a. kontanthjælpsmodtagere har alt for længe været domineret af perspektivløs rutineaktivering, der ifølge Rigsrevisionens undersøgelse har haft en begrænset positiv effekt - ja faktisk har gjort lidt mere skade end gavn. Det er på tide, at der tilrettelægges en individuel og helhedsorienteret indsats med det sigte at hjælpe mennesker med mange vanskeligheder til en bedre hverdag.

I den forbindelse vil Rådet opfordre til en klar definition af rehabilitering. Hvad er målene, og hvornår kan forløbene iværksættes. Rådet vil opfordre til, at 'rehabilitering til et bedre liv' bliver en central målsætning. Det er ligeledes vigtigt at begynde rehabiliteringen i tide, dvs. før personen står foran en førtidspensionstilkendelse, hvor problemerne kan være blevet utilsigtet komplekse og komplicerede. Det er også vigtigt, at rehabilitering kommer til at ske med respekt for det enkelte individ, og at der ikke indføres hjemmel til tvangsbehandling (fx psyko-farmaka, somatiske behandlinger mv.).

Sanktioner hjælper ikke

AKF viser i undersøgelsen foretaget for Rådet "Når kassen smækkes i", november 2011, at kommunerne bruger sanktioner over for mange kontanthjælpsmodtagere med psykisk sårbarhed. Nogle kommuner har alt for stor tiltro til sanktionsregimer. Rådet må pege på, at der er behov for et opgør med det eksisterende sanktionsregime i aktiveringspolitikken. Socialt udsatte mennesker får ikke mere struktur og styr på tilværelsen af at blive trukket i kontanthjælpen. En sanktion hjælper ikke på en psykisk lidelse eller et kaotisk liv præget af misbrug. Det er derfor af helt central betydning, at ressourceforløbene ikke bliver et nyt sanktionsregime, men at det bliver en håndholdt indsats, hvor der ikke sker træk i ydelser, hvis modtageren får tilbagefald eller ikke kan leve op til kravene. Der skal i

stedet investeres massivt i ressourceforløb, der rent faktisk kan gøre en forskel, også for de, hvor udsigterne er lidt længere og målet måske mere uklart.

Koordinerende sagsbehandler skal være en ret

Rådet ser det som et fremskridt, at ressourceforløbene skal styres af rehabiliteringsteams. En forudsætning for succes er, at rehabiliteringen bliver helhedsorienteret og koordineret, og ikke mindst individuelt tilrettelagt. Det har i præsentationen været uklart, om der skal være en koordinerende sagsbehandler. Borgeren bør have ret til en koordinerende sagsbehandler, der har myndighedsansvar og dermed beslutningskompetence.

Mange af indsatserne for udsatte borgere er i dag usammenhængende og skader dermed mere end de gavner. Det er også rigtig dyrt for samfundet. Kommunerne må sikre en sammenhængende, koordineret indsats, hvor der tages udgangspunkt i borgerens perspektiver og ressourcer. Det er borgeren, der skal opleve en sammenhængende indsats. Det er ikke nok, at der indadtil i kommunen ser ud til at være koordination. Den koordinerende sagsbehandler bør også hjælpe borgeren med at formidle sit behov for hjælp, navigere i et kompliceret og sindrigt hjælpesystem mv. På den måde kan borgerens udbytte af hjælpen optimeres.

Bisidder skal stilles til rådighed

I forhold til den kommende førtidspensionsreform bør det som minimum sikres, at borgeren får stillet en bisidder til rådighed i kontakten med rehabiliteringsteamet, således at borgerens stemme sikres hørt mv. De sociale tilbud så som væresteder, varmestuer, sociale cafeer mv., der har den daglige kontakt med udsatte borgere, kan fx tænkes mere systematisk ind i den sammenhæng. De har ofte en stor professionel viden om borgerens udsathed og en unik viden i forhold til den enkeltes problemstillinger. De kan medvirke til, at borgeren inddrages på en god måde, og de kan sikre en sammenhæng i de indsatser der iværksættes for borgeren.

Personligt ombud bør overvejes

Rådet for Socialt Udsatte vil anbefale, at der bliver mulighed for, at borgere i ressourceforløb kan få tilbudt deres egen personlige konsulent med inspiration fra en velfungerende ordning i Sverige. Det svenske *Personlige ombud* betyder, at udsatte borgere kan få tilbudt en personlig støtte, der hjælper borgeren med fx at formidle sine problemer og behov for hjælp, at navigere relevant imellem de forskellige specialiserede hjælpetilbud, at støtte borgeren i at forbedre sin livssituation mv. I den svenske model kan det personlige ombud både være forankret i en brugerorganisation og i kommunen. Centralt er det, at det er en person, der nyder borgerens tillid. Det er Rådets overbevisning, at en sådan ordning for alvor vil bidrage til at gøre en væsentlig positiv forskel for gruppen af udsatte borgere, der ofte oplever at støde panden mod en mur i deres kontakt med det offentlige og med omverdenen i det hele taget. Omvendt er det også Rådets indtryk, at en ordning som det *personlige ombud* kan betyde en forskel i forhold til mange af de ansatte i de tilbud som socialt udsatte benytter, der ligeledes oplever en utilstrækkelighed i den hjælp, de kan tilbyde.

Aldersgrænsen på 40 år skal væk

Rådet for Socialt Udsatte finder grænsen ved de 40 år forkert, idet den sender et utilsigtet budskab om, at den rigtige løsning i forhold til pension eller rehabilitering afhænger af alderen. Hvis rehabilitering til hel eller delvis selvforsørgelse er den bedste løsning for borgeren, så skal det tilbydes uafhængigt af alderen. Hvis førtidspension er den bedste løsning, så skal det tildeles. En 40 års aldersgrænse kan ikke afgøre dette.

Forsørgelsesgrundlaget skal være i orden

Rådet mener, at forsørgelsesgrundlaget bør være på dagpengeniveau. Det er bekymrende, at forsørgelsesgrundlaget i forbindelse med rehabiliteringsforløbene ikke synes at være i orden. Hvordan ser budgettet ud for en psykisk syg enlig, når ca. 10.300 brutto skal række år efter år? Et for lavt forsørgelsesbeløb kan ødelægge de ellers gode intentioner i reformudspillet. Der må ikke blive sparet på mulighederne for, at indsatsen over for en gruppe udsatte borgere lykkes.

Frit lejde for førtidspensionister på ny FTP

Den ”frit lejde ordning” i forhold til at søge beskæftigelse, der er indført for pensionister, der har fået tilkendt pensionen efter reglerne før 2003, bør udstrækkes til førtidspensionister med pension efter 2003-loven. Perspektivet på menneskers livssituation bør sjældent være statisk, hvorfor borgere der fx er blevet tilkendt en førtidspension, også bør have en nem adgang til at blive helt – eller delvist selvforsørgende.